

новаў сталінскага тыпу. Нашы вясковыя гараджане асвойвалі горад і гарадзкое жытло словам *цагляны*: цагляны дом, цагляная кладка, сыцены з цэглы.

Мытня

Уладзімер Арлоў

Мытня — старажытнае беларускае слова, якое ў ягоным цяперашнім значэнні можна сустрэць ужо ў дакумэнтах часоў князя Вітаўта. Ахоўваючы эканамічную прастору Вялікага Княства Літоўскага, *мытні* стаялі на яго межах і тады, калі айчына нашых продкаў уваходзіла ў склад Рэчы Паспалітае.

На *мытнях* служылі *мытнікі*. Яны збіралі з падарожных адмысловую плату — *мыта*.

Калі Беларусь апынулася ў кіпцюрох дзвюхгаловага расейскага арла, слова *мытня* на два стагоддзі амаль цалкам знікла з ужытку, працягваючы існаванне адно ў гістарычных слоўніках.

Але слова гэтае выявіла дзівосную жыццяздольнасць — як толькі Беларусь вярнула сабе незалежнасць, яно загучала з вуснаў беларускамоўных дэпутатаў Вярхоўнага Савету. Чуючы пры абмеркаванні заканадаўчых актаў слова *мытня*, расейскамоўная камуністычная большасць парламэнту ўквелена круціла носам. Адзін з дэпутатаў, колішні генэрал, аднаго разу ўзьлез на трыбуну й пачаў пратэставаць — маўляў, гэтую *мытню* прыдумалі нацыяналісты, „іё ніхто ні панімаіт“, а асабіста ў яго, генэрала, гэтае слова выклікае асацыяцыі не з дзяржаўнай мяжою, а з мышцём і ланьняй.

Прамінула колькі гадоў, і словам *мытня* ўжо анікога ня здзівіш. На далёкіх ад міжнародных стандартаў беларускіх *мытнях* адбываюць сваю дзяржаўную службу то сонныя, як восеньскія мухі, то, наадварот, чамусьці празьмерна ўвішныя беларускія *мытнікі*. Яны бяруць законнае *мыта*, што цяпер завецца „*мытным* зборам“, і *мыта* незаконнае, што спрадвеку завецца хабарам.

Лінгвістычныя ўяўленьні адстаўнога генэрала-дэпутата ўжо ніхто й не згадае, але ў нечым ён, безумоўна, меў рацыю — пасля блізкага знаёмства з беларускай *мытняй* хочацца добра памыцца.

Мэгафон

Сяржук Сокалаў-Воюш

Мэгафон — рэч — ведаюць усе. *Мэгафон* — слова — далёка не. Яго почасту блытаюць з рупарам, хоць гэты галянцкі тэрмін абазначае звычайную трубу з пашыраным канцом, якая ў сапраўднасці — толькі частка *мэгафону* разам з мікрафонам, электрычным сілкавальнікам і ўзмацняльным прыстасаваннем.

Слова *мэгафон* паходзіць з грэцкай мовы і літаральна перакладаецца як вялікі гук.

У савецкія часы права на вялікі гук мелі толькі тыя, у чых руках была ўлада. Узровень гэтага гуку залежаў ад месца, якое займаў прамоўца на гіе-